

A Coca-Cola HBC Versenyjogi Kézikönyve

E számunkban új cikksorozatot indítunk. Ebben a versenyjog-nak kiemelt figyelmet szentelő multinacionális és hazai vállalatokat kívánunk bemutatni. Olyan cégeket, ahol nem csak a felső vezetés tartja szem előtt a versenyjogi szabályokat, hanem követelmény, hogy a vállalat valamennyi dolgozója megismerje, megtanulja és érvényesítse ezt a normarendszert. A Versenytükör várja, és szívesen közli más vállalatok hasonlóan jó versenyjogi gyakorlatát.

A Kézikönyvről

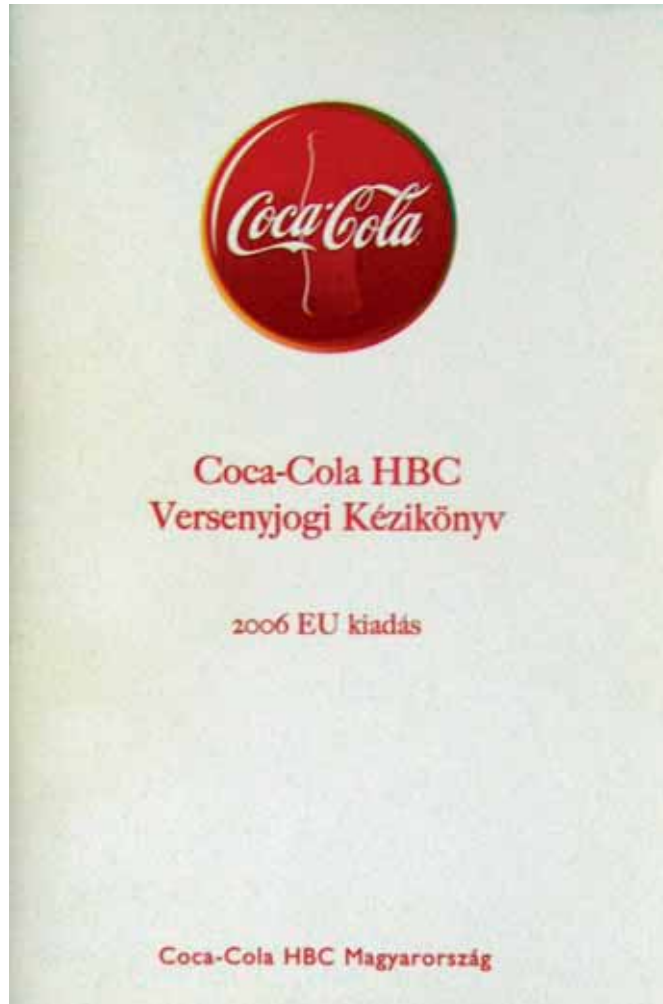
A II. világháború után a Coca-Cola volt az első amerikai termék, amelyet hazánkban gyártani kezdtek több mint 40 éve. A cég – amely jelenleg már *Coca-Cola Hellenic Bottling Company Magyarország Kft.* (továbbiakban: CCHBC) néven működik – nem kizárólag és nem csupán termékskáláját, forgalmát, beruházásait, stb. tekintve mondható példaértékűnek, hanem ugyanez vonatkozik üzletmenetére is, amelyhez magas morális, etikai és jogi követelményrendszer párosul. Ennek a követelményrendszernek a részét képezi a tisztességes piaci magatartás tanúsítása, a versenyjog szabályainak betartása és ehhez kapcsolódóan a Versenyjogi Kézikönyv. E kódex ismerete minden dolgozó számára kötelező, hiszen áttekintést ad a versenytörvénynek azokról a területeiről, amelyek a legközvetlenebb módon gyakorolnak hatást a cég üzletmenetére, beleértve azokat a jogi kötelezettségvállalásokat is, amelyeket a cég 2005-ben az Európai Bizottságnak tett. A Kézikönyv – melynek alább néhány fontosabb részét emeljük ki – ismerete azért is kap kiemelt szerepet a vállalat életében, mert a versenytörvény rendelkezéseinek megsérté-

sét nem pusztán jogi büntetések (bírságok) elszenvedésének tekintik, hanem el kívánják kerülni az üzleti szempontból kedvezőtlen megítélést is, amelynek hatásai a vállalat valamennyi szegmensére hatással lehetnek.

A vállalatok számára a versenyjogi büntetések olyan összegű bírságok kiszabását is jelenthetik, amelyeknek összege a vállalat teljes, az egész világra kiterjedő kereskedelmi forgalmának tíz százalékát kitehetik, illetve fontos megállapodások érvénytelenségét és a kereskedelmi gyakorlat kötelező megváltoztatását eredményezik, amelyek negatív hatással lehetnek a vevőkapcsolatokra és a kereskedelmi működésre, nem beszélve az elvesztett vezetési időről és a negatív publi-

citásról. Személyekre nézve a jogi következmények magukban foglalhatják büntetőjogi lépések megtételét is. A versenytörvényt megszegő személyek egyben a CCHBC viselkedéskódexét is komolyan megszegik, amelynek következményei munkajogi jogkövetkezményeket is magukban foglalhatnak.

A Kézikönyv felismeri, hogy a vállalat működése olyan környezetben zajlik, amelyben a viselkedésük folyamatosan ki van téve a versenytársaik, vevőik és a szabályozó szervek vizsgálatának. Bármilyen, a társaságra vonatkozó, versenyellenes magatartásra utaló bizonyíték negatív hatással van az üzleti tevékenységükre, valamint a kialakult közképre és a hírnevükre is.

Hajnali rajtaütések

A Kézikönyv a fentiekre tekintettel önálló fejezetet szentel a versenytársakkal való kommunikációnak, előrebocsátván azt a vélelmet, hogy a versenyhatóságok mindig gyanakvással tekintenek arra, ha a versenytársakkal valamilyen módon összejevetelre kerül sor, és ezekben az esetekben általában valamilyen versenyellenes célt feltételez(het)nek. A versenyhatóságok nézőpontja szerint még a versenytársakkal folytatott társasági tevékenység (pl. golfozás, vacsora) is lehetőséget adhat a nem megfelelő magatartásra. E körülményekre tekintettel ad a Kézikönyv útmutatást a versenytársakkal kötendő megállapodásokra és az információcserére. Ezek alapján a versenytársakra vonatkozó információ nyilvános információforrásból vagy nyilvánosságra hozott adatokból történő beszerzése elfogadható, viszont nem szabad az ilyen információt azzal a versenytárral megerősíttetni, akire az vonatkozik. Továbbá a versenytársakra vonatkozó információk forrását mindig dokumentálni kell (pl. az információ beszerzésének időpontjában magán a dokumentumon fel kell tüntetni a dátumot és a forrást).

Az unió és a nemzeti versenyszabályok ismeretében a Kézikönyv felhívja a figyelmet az általánosságban jogellenes magatartásokra is, kiemelve továbbá néhány olyan konkrét jogsértési formát, amely súlyos szankciót vonhat maga után. E körben kerül említésre az a tény, hogy ha a megállapodás vagy az információcsere kereskedelmi szövetség felhasználásával történik, nem jelenti azt, hogy az a törvényeknek eleget is tesz. Ellenkezőleg, mivel a kereskedelmi szövetségek lehetőséget adnak a versenytársaknak az együttműködésre, nagy valószínűséggel ki lesznek téve a versenyhatóságok szigorú vizsgálatának. Ha egy kereskedelmi szövetségi megbeszélésen bármi olyan téma merül fel, ami a vállalat politikájával ellentétes (pl. árkoordináció), akkor azonnali elengetéssel kell élni; fel kell kérni az elnököt, hogy vegye jegyzőkönyvbe, hogy elhagyják a megbeszélést, és rögzíteni kell ennek az okát; majd el kell hagyni a megbeszélést, és jelenteni kell a történeteket írásban a CCHBC Csoport Jogi Osztálynak.

A Kézikönyv külön fejezetet szentel a versenyhatóságok előzetes bejelentés nélküli helyszíni vizsgálatának, ismertetve a Versenyhivatal vizsgálóival történő

kapcsolattartásban közreműködő személyekre – recepciós személyzettől az ügyvezető igazgatóig bezárólag – háruló egyes teendőket. A versenyhivatali vizsgálatban ilyenképpen fontos szerepe van még a recepciónak is, akinek haladéktalanul értesíteni kell – legyen akár éjszaka vagy nappal – az ügyvezető vagy gazdasági igazgatót, a Jogi Osztályt és a külső tanácsadókat (összességében kapcsolattartóknak nevezik őket). Az értesítetteknek jogukban áll, hogy ellenőrizzék a vizsgálók jogosultságát, illetve azonosságukat. A versenyhivatali helyszíni vizsgálatnál kijelölésre kell, hogy kerüljön az ügyvezető „key team”, amely egy vezető beosztású vállalati vezetőből, a személyzet 1-2 tagjából, valamint belső/külső jogi tanácsadóból áll. A kapcsolattartók gondoskodnak mindemellett a kollégák értesítéséről, a helyszíni vizsgálat során a versenyhivatali vizsgálokkal való előzetes tárgyalásokról és a vizsgálok folyamatos kíséretéről.

Kiemelten jegyzi meg a Kézikönyv, hogy semmilyen körülmények között nem fordulhat elő, hogy egy CCHBC- alkalmazott nem működik együtt a vizsgálokkal, vagy megpróbál dokumentumokat eltitkolni, elrejtteni, eltávolítani vagy megsemmisíteni. Bárki számára, aki így tesz, nyilván amerikai példából is kiindulva, a bírság fizetésének és/vagy börtönbüntetésnek a lehetőségét veti fel a Kézikönyv. E hivatkozott viselkedési szabály részét képezi annak a kialakított általános magatartási szabályrendnek, miszerint a vizsgálokkal mindig együttműködőnek és szívélyesnek kell lenni. Az együttműködésre nem hajlandó vagy ellenséges magatartást védekezésként vagy bűnösségként értelmezhető jelzés lehet. Ugyanakkor meg kell győződni arról is, hogy a vizsgálok betartják azokat az előírásokat, amelyek a törvények szerint az általuk végzendő munkára vonatkoznak. A helyszíni vizsgálat még a legjobb körülmények között is megterhelő, stresszes időszak mindenki számára. A vizsgálok megérkezése előtti megfelelő előkészületek csökkentik a stresszt és segítenek abban, hogy megfelelő képet adjon a társaság magáról.

A helyszíni vizsgálat során az olyan dokumentumok, amelyek az ügyvédeiktől származó versenyjogi tanácsadást tartalmaznak, privilegizáltak és bizalmasan kell kezelni őket. A privilegizált, bizalmas, jogi tanácsot tartalmazó dokumentumokat külön, a központosított szerződésektől elkülönített helyen kell tárolni, „Privilegizált

és bizalmas jogi tanácsok” felirattal ellátott aktában kell őket elhelyezni. Amennyiben ilyen dokumentumok elektronikus formában kerültek elküldésre vagy tárolásra, akkor ezeket szintén „Privilegizált és bizalmas jogi tanácsok” jelöléssel ellátott, elektronikus fájlokban is tárolni kell. E dokumentumokat harmadik félnek nem szabad megmutatni.

Az európai kötelezettségvállalás betartása

A CCHBC- és a Coca-Cola-rendszer többi tagja egy európai szintű vizsgálat részeként kereskedelmi gyakorlatukra vonatkozóan több kötelezettségvállalásban állapodott meg az Európai Unió Bizottságával.

Fontos volt a társaság szempontjából annak a ténynek a felismerése, hogy amíg a versenytársaik számára nem kötelező megfelelni ezeknek a kötelezettségvállalásoknak, bármilyen, a részükről ennek kapcsán tapasztalható hiba komoly következményeket vonna maga után az üzleti tevékenységükre nézve.

A 2005. évi kötelezettségvállalás a következő kereskedelmi gyakorlatokat érinti:

- üzlet vagy vevő kizárólagossága;
- pályázatok és bizonyos típusú szponzori megállapodások;
- egyedileg megállapított mennyiségi rabattok és növekedési rabattok;
- elérhetőségi megállapodások;
- árukapcsolás, beleértve: hagyományos Coca-Cola, a Diet Coke/Coca-Cola light és Fanta Orange;
- kiszerezés és ízválaszték rabattok;
- polchellyel kapcsolatos kötelezettségek;
- fizetség ellenében végzett teljesítés (pay-for-performance) dokumentációja;
- italhűtők, post-mix berendezések és italautomaták;
- pénzügyi megállapodások.

A 2005. évi kötelezettségvállalás csak a szénsavas üdítőitalokra vonatkozik és azon túl csak

korlátozott számú szénsavas üdítőital-lal kapcsolatos kereskedelmi gyakorlatra. Hangsúlyozza a Kézikönyv, hogy a 2005. évi kötelezettségvállalás csupán kiegészíti (és nem helyettesíti) a versenytörvény vállalatra vonatkozó általános rendelkezéseit.

A fentiekben említett kereskedelmi gyakorlatot érintően álljon itt néhány kiemelés érdemlő szabályozás:

Elsőként az „Átláthatóság” szabálya kerülhet említésre. A szabály értelmében CCHBC figyelmet fordít arra, hogy a megállapodások megkötésekor a fizetés ellenében végzett teljesítéskor mind a vevő által végzett szolgáltatás, mind pedig az annak fejében nyújtott fizetség vagy előny világosan rögzítve legyen. Amennyiben olyan megállapodás megkötésére kerül sor egy vevővel, amely lehetővé teszi számára a megállapodás megszüntetését vagy a benne foglalt kötelezettségek körének szűkítését, világosan meg kell határozni, mi szükséges, hogy a vevő megszüntesse a megállapodást, vagy szűkíthesse a kötelezettségek körét és a vevő milyen kifizetésekkel tartozik ebben az esetben. A fentiekben ismertetett szabályok vállalatirányítási szempontból is hasznosak és ezért a CCHBC „legjobb gyakorlata” szerint ezeket a nem szénsavas üdítőitalokra vonatkozó megállapodásokkal kapcsolatban is szem előtt kell tartani.

A „Rabattok”-ra a Kötelezettségvállalás alapján a következő korlátozások vonatkoznak: Nem köthető olyan szénsavas üdítőitalra vonatkozó megállapodás, amely cél rabattot tartalmaz. A cél rabatt az, amelyet egy vevő kaphat a vásárlási küszöbök vagy növekedési ráták elérése miatt, amelynek kiszámítása egy előző időszak során végrehajtott vásárlásokra tekintettel történik; vagy egyedileg meghatározott vásárlásnövekedést, illetőleg vásárlási cél elérését tüzi ki. Habár a 2005. évi Kötelezettségvállalás tiltja a cél rabattokat, lehetőség van bizonyos limitált körülmények között olyan standardizált vásárlási küszöbökön alapuló mennyiség alapú rabattok felajánlására, amelyek elérhetőek minden hasonló helyzetben lévő vevő számára.

Az „Árukapcsolás” tilalma körében a 2005. évi Kötelezettségvállalás megtiltja a CCHBC számára, hogy olyan megállapodásokat kössenek, amelyekben a Coca-Cola, Diet Coke/Coca-Cola light vagy a Fanta Orange termékeiket használják a többi termékük eladásának befolyásolására, növelésére. Nem utasíthatják vissza egy vevő Coca-Cola vagy Fanta Orange termékekkel való ellátását, amennyiben a vevő nem kíván pl. Powerade-et vásárolni a cégtől. Nem ajánlhat fel nagyobb árengedményt pl. Coca-Cola light-ra a cég, ha a vevő vízre is lead rendelést. Ellenkező esetben ugyanis az árengedmény egy másik ital vásárlásától válna függővé.

A „Polchellyel” kapcsolatos kötelezettségvállalások alapján lehetősége van a

vállalatnak kifizetést vállalni állandó környezeti hőmérsékletű polchelyért a következő szabályok betartása mellett: Nem írhatják elő a vevőnek, hogy az összes, szénsavas üdítőital tárolására rendelkezésre álló polchelyet az üdítőitalaik tárolására fordítsák, és nem ajánlhatnak fel fizetséget vagy egyéb előnyt sem a vevőknek ennek fejében. A hagyományos Coca-Cola és Coca-Cola light/Diet Coke polchelye együttesen nem lépheti túl az előző évre, a hagyományos Coca-Cola és Coca-Cola light/Diet Coke termékek eladására meghatározott nemzeti piaci részesedés 95%-át, és a Fanta Orange polchelye nem lépheti túl az előző évre a Fanta Orange eladására meghatározott nemzeti piaci részesedés 100%-át.

A 2005. évi Kötelezettségvállalás alapján italhűtő kihelyezésére a vevőknek a következő három lehetőséget ajánlhatják fel (egyet vagy többet is) az „italhűtő politika” értelmében:

- a vevő megvásárolhatja az italhűtőt, amely esetben a vevő szabadon dönthet arról, hogy milyen termékek tárolására használja a megvásárolt berendezést;

- a vevő bérbé veheti az italhűtőt, amely esetben a vevőnek lehetősége van a hűtőtér minimum 20%-ában nem CCHBC- termékek tárolására; és

- a vevő díjmentesen hozzájuthat az italhűtőhöz (vagy szóhasználatuk szerint „bérleti díj nélkül” („free-on-loan”), amely esetben:

- ahol a vevő már rendelkezik másik, az üzletében kihelyezett, italhűtésre alkalmas berendezéssel, amelyhez a fogyasztóknak közvetlen hozzáférése van, és amely alkalmas szénsavas üdítőitalok tá-

rolására, ott előírható a vevőnek, hogy a hűtőt csak az általuk eladott üdítőitalok tárolására használja;

- ahol a vevő nem rendelkezik másik, az üzletében kihelyezett, italhűtésre alkalmas berendezéssel, amelyhez a fogyasztóknak közvetlen hozzáférése van, és amely alkalmas szénsavas üdítőitalok tárolására, ott a vevőnek lehetősége van a versenytársaik termékeinek a tárolására a hűtőtér minimum 20%-ában.

A Kézikönyv részletes áttekintése versenyjogi értelemben átgondolt szervezet működésének képét tárja elénk. Olyan multinacionális vállalat szervezetét, amely számára egyaránt fontos a napi üzletmenetben az üzleti etika és a jog (többek között a versenyjog) tisztelete. A Kézikönyv a versenyjogi jogsértések elkerüléséhez precíz iránymutatással és magyarázó példákkal szolgál, míg egy valószínűsíthető jogsértés, illetve versenyfelügyeleti eljárás megindulásának esetére a versenyhatóság munkáját segítő, ugyanakkor a vállalat érdekeit a jogi védekezés szempontjából is szem előtt tartó, törvényes keretek között maradó magatartási modellt alakított ki.

Végezetül megjegyzendő, hogy – bár a CCHBC-nek volt a GVH előtt fogyasztók megtévesztése tárgyában folyó versenyfelügyeleti eljárása 2006-ban, amely törvénysértés megállapításával és bírság kiszabásával végződött – a törekvések mindig magukban hordozzák a hibázás lehetőségét is, de ez nem von le semmit a CCHBC részéről a helyes vállalati gyakorlatra törekvés és a jól átgondolt és következetesen alkalmazott versenyjogi gyakorlat értékéből.

Fotó: MTI